

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від «26» серпня 2020 року
(протокол № 1)

Теорія та методика фізичної реабілітації

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

**Бердянськ
2020 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Віталій ОСІПОВ, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту (24.00.03 фізична реабілітація)

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «22» серпня 2020 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія та методика фізичної реабілітації» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня *бакалавр*, галузі знань 01 Освіта / Педагогічна освіта, спеціальності 014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини).

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні та практичні основи фізичної реабілітації.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Теорія та методика фізичної реабілітації» тісно пов'язана з такими дисциплінами «Анатомія і фізіологія людини», «Гігієна», «Біохімія», «Вікова фізіологія», «Інклюзивна освіта».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни дисципліни «Теорія та методика фізичної реабілітації» є формування в здобувачів вищої освіти визначених освітньо-професійною програмою загальних і фахових компетентностей майбутнього вчителя-реабілітолога.

1.2. **Основними завданнями дисципліни «Теорія та методика фізичної реабілітації» є :**

- надати знання з професійного профілю фахівця з фізичної реабілітації: зміст поняття, професійні обов'язки, компетенції, вміння та навички, сфери використання, місця у мультидисциплінарній команді;
- формування системи знань про фактори, які впливають на здоров'я людини та загальні механізми розвитку захворювань;
- формування системи фундаментальних знань в області теорії, методики та організації фізичної реабілітації;
- навчити етапам роботи у фізичній реабілітації, методам оцінки стану пацієнтів, засобам та методам реабілітаційного втручання, технології контролю результатів реабілітації;
- надати базові знання та вміння з фізичної реабілітації пацієнтів різних нозологічних груп з травмами і захворюваннями.

1.3. **Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (ФК):

ФК 14. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.

ФК 15. Здатність супроводжувати індивідуальні програми реабілітації для дітей із порушеннями психофізичного розвитку.

ФК 16. Здатність організовувати інклюзивний освітній процес.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 8. Уміти керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН 17. Застосовувати знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів корекційно-реабілітаційної роботи.

ПРН 18. Уміти здійснювати реабілітаційні заходи для усунення або компенсації рухових порушень та асоційованих з ними обмежень активності та участі дитини в діяльності.

ПРН 19. Уміти організовувати інклюзивний освітній процес.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС/ 150 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Реабілітація в системі охорони здоров'я, її суть, значення, розвиток і становлення.

Тема 2. Загальні уявлення про фізичну та реабілітаційну медицину, фізичну терапію та ерготерапію. Принципи фізичної реабілітації.

Тема 3. Кваліфікаційна характеристика фахівців, причетних до фізичної та реабілітаційної медицини.

Тема 4. Поняття про систему реабілітації в Україні. Мультидисциплінарний підхід у фізичній, реабілітаційній медицині.

Тема 5. Загальні уявлення про міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та її використання в реабілітації.

Тема 6. Базові компоненти обстеження пацієнта реабілітологом: спостереження та суб'єктивне оцінювання.

Тема 7. Базові компоненти обстеження пацієнта реабілітологом: тестування та вимірювання.

Тема 8. Структура та елементи реабілітаційного процесу. Технологія планування у фізичній реабілітації.

Тема 9. Лікувальна фізична культура як метод фізичної реабілітації. Клініко-фізіологічна характеристика методу ЛФК.

Тема 10. Терапевтичні вправи як засоби лікувальної фізкультури. Класифікація терапевтичних вправ.

Тема 11. Форми, методи та методичні принципи проведення занять з лікувальної фізкультури.

Тема 12. Періоди фізичної реабілітації та режими рухової активності для занять лікувальною фізкультурою.

Тема 13. Особливості дозування фізичних навантажень при застосуванні фізичних терапевтичних вправ з лікувальною фізкультурою.

Тема 14. Особливості моніторингу та види контролю стану пацієнта в процесі занять лікувальною фізкультурою.

Тема 15. Загальні основи ерготерапії. Основні засоби та методи, які застосовуються в ерготерапії.

Тема 16. Основи позиціонування та переміщення пацієнта з руховими розладами.

Тема 17. Основи використання механотерапевтичних пристроїв у фізичній реабілітації.

Тема 18. Працетерапія як метод фізичної реабілітації. Клініко-фізіологічна характеристика впливу працетерапії.

Тема 19. Загальні основи масажу, його клініко-фізіологічна характеристика.

Тема 20. Гігієнічні вимоги до масажу. Показання і протипоказання до проведення процедур масажу.

Тема 21. Прийоми погладження, фізіологічний вплив, техніка виконання.

Тема 22. Прийоми розтирання, фізіологічний вплив, техніка виконання.

Тема 23. Прийоми розминання, фізіологічний вплив, техніка виконання.

Тема 24. Прийоми вібрації, фізіологічний вплив, техніка виконання.

Тема 25. Загальні основи фізіотерапії. Класифікація сучасних фізичних методів лікування.

Тема 26. Клініко-фізіологічна характеристика процедур електричного струму низької напруги.

Тема 27. Клініко-фізіологічна характеристика процедур електричного струму високої напруги та процедур електричних і магнітних полів.

Тема 28. Клініко-фізіологічна характеристика ультразвуку, інгаляційної терапії. Аерозольтерапії.

Тема 29. Клініко-фізіологічна характеристика процедур світлолікування. Фізіопрофілактика.

Тема 30. Клініко-фізіологічна характеристика процедур теплолікування, водолікування, грязелікування.

Тема 31. Фізична реабілітація при порушеннях постави, сколіозах та деформаціях стопи.

Тема 32. Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях нервової системи у дітей. Дитячий церебральний параліч.

Тема 33. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи. Вроджені вади серця і судин.

Тема 34. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання. Бронхіт. Пневмонія. Бронхіальна астма.

3. Рекомендована література

1. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 387 с.

2. Ерготерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Свецена К. та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. – 196 с.

3. Козак Д.В. Лікувальна фізична культура: посібник / Д.В. Козак, Н.О. Давибіда. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 108 с.

4. Масаж загальний та самомасаж: підручник / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 380 с.

5. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 3-те вид., переробл. та доповн. – К.: Олімпійська література, 2009. – 488 с.

6. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449)). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

7. Осіпов В.М. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник / В.М.Осіпов. – Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2013. – 225 с.

8. Осіпов В.М. Лікувальна фізична культура: навчальний посібник / В.М.Осіпов. — Бердянськ: Видавець Ткачук О.В, 2013. – 158 с.

9. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко; за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2019. – 372 с.

10. Сфера діяльності фізичного терапевта: інформаційний посібник – https://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Sfera_diyalnosti_final_web.pdf

11. Реабілітаційний масаж: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2018. – 522 с.

12. Фізіотерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Фізіотерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Сладкова Петра та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. – 196 с.

13. Физиотерапия. Классический курс / под. ред. С. Б. Портера / пер. с англ. СПб., 2014. – 764 с.

14. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. – Краматорськ: Каштан, 2019. – 480 с.

4. Методи навчання:

За джерелом інформації:

словесні: лекція, семінари, пояснення, розповідь, бесіда,

наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

практичні: вправи.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен, курс/роб.

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни